

ASIA

Poikkeaminen rauhoitettujen kasvilajien rauhoitussäännöksistä ja lupa EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (b) tarkoitettujen kasvilajien keräämiseen lajiesiintymien kartoituksia varten, hentonäkinruoho (*Najas tenuissima*) ja notkeanäkinruoho (*Najas flexibilis*)

LUVANSAAJAT

Juha Syväranta
Myyri Sysivesi
Paula Ruokolainen
Susanna Pesari

sekä mahdolliset muut Allecon tutkimusavustajat, jotka nimetään tarvittaessa myöhemmin.

VIREILLETULO

Lupaa haetaan hentonäkinruohon (*Najas tenuissima*) ja notkeanäkinruohon (*Najas flexilis*) näytteiden keruuseen määrittämistä ja museonäytteiden ottamista varten.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on sopinut Alleco Oy:n kanssa näkinruohojen sukelluskartoituksesta Tohmajärven Tohmajärvellä ja Särkijärvellä sekä Liperissä ja Outokummussa sijaitsevalla Viinijärvellä (POKELY/582/2024). Työ liittyy näkinruohojen esiintymien tilan selvittämiseen. Kartoitustyö tehdään laitesukeltamalla elo- syyskuussa 2024, Viinijärven osalta kuitenkin tarvittaessa vuonna 2025. Lajin suotuisan suojelutason säilyttämiseksi kasvillisuus pyritään tunnistamaan pääosin pinnan alla, mikäli näkyvyys sen mahdollistaa. Sukelluskartoituksissa on mahdollisesti tarve kerätä näytteitä rauhoitettuihin ja luontodirektiivin lajeihin kuuluvien hentonäkinruohon (*Najas tenuissima*) ja notkeanäkinruohon (*Najas flexilis*) lajinmäärittämistä sekä museonäytteiden keruuta varten. Lupaa on haettu ajanjaksolle 12.8.2024–31.12.2025.

Kartoituksessa saatava tieto edistää uhanalaisten lajien esiintymien säilymistä ja suojelua sekä lintuvesikunnostusten kohdentamista ja seurantaa Natura-alueilla. Lupaa haetaan tutkimus- ja suojelutarkoituksessa.

KARTOITUSMENETELMÄT

Kartoitukset tehdään sukeltamalla. Näkinruohot voivat olla kartoitusajankohdaksi jo siemennysvaiheessa ja irtoavat helposti pohjasta myös veden ja muun kasvillisuuden liikkeen ja lintujen ravinnonhaun vuoksi. Kartoituksen ei voida

14.8.2024

katsoa heikentävän lajien esiintymiä, varsinkin kun näkinruohot ja niiden osat voidaan pääosin palauttaa määrittämisen jälkeen takaisin veteen. Yksivuotisten kasvien siemenet jäävät siemenpankkiin itse versojen jo muutenkin alkaessa hajota loppukesällä. Kahden lähisukuisen lajin määrittämisen varmistamiseksi on kuitenkin perusteltua ottaa vähäinen määrä näytteitä, mikä edellyttää ELY-keskuksen keruulupaa. Hakemuksen mukaan mahdolliset kasvinäytteet voidaan tarvittaessa toimittaa Helsingin yliopiston kasvimuseon tai muun yliopiston kokoelmaan.

KARTOITUSKOHEET

Tohmajärven Peijonniemenlahti ja Särkijärvi kuuluvat Natura 2000-verkoston: Peijonniemenlahti FI0700009 (SPA), Peijonniemenlahden vesialue FI07000093 (SAC) ja Särkijärvi FI07000090 (SAC). Hentonäkinruoho on Natura-alueiden yhtenä luontodirektiivin mukaisena suojeluperusteena. Notkeanäkinruohosta on dokumentoituja tietoja Särkijärveltä ja Viinijärveltä. Tohmajärvelle on perustettu lintuvesien suojeluohjelman mukaisia luonnonsuojelualueita: Peijonniemenlahden luonnonsuojelualueet 1, 2 ja 3 (YSA202881, YSA202882, YSA202883). Suojelualueiden rauhoitusmääräykset eivät ole esteenä hakemuksen mukaiselle näytteenotolle.

MÄÄRÄYKSET JOITA HAKEMUS KOSKEE

Hentonäkinruoho ja notkeanäkinruoho ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 § ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 6 § sekä liitteen 3 mukaisesti rauhoitettuja kasvilajeja. Lisäksi hentonäkinruoho ja notkeanäkinruoho ovat luonnonsuojelulain 77 § mukaisia erityisesti suojeltavia lajeja ja 78 §:ssä tarkoitettuja Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteiden II ja IV (b) tarkoittamia kasvilajeja.

Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa rauhoitetun eliölajin suojelua koskevista säännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettujen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että jokin luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin kohdista 1-4 täyttyy. Kiellosta voidaan siten poiketa mm. luonnonvaraisten eläimistön ja kasvilajiston suojelemiseksi ja näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoituksessa.

Luonnonsuojelulain 87 §:ssä säädetään, ettei rauhoitettua eläin- tai kasvilajin yksilöä saa pitää hallussa, kuljettaa, myydä ja vaihtaa taikka tarjota myytäväksi

14.8.2024

tai vaihdettavaksi. Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää poikkeuksen 87 §:ssä säädetystä kiellosta eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen. Rauhoitettujen kasvilajien näytteiden hallussapito- ja kuljetusluvut myöntää Varsinais-Suomen ELY-keskus. Näytteiden määrittämistä varten tapahtuva väliaikainen hallussapito, jossa näytteet eivät jää hallussapitajalle pysyvästi haltuun, ei kuitenkaan edellytä erikseen poikkeuslupaa ELY-keskukselta hallussapitoa ja kuljettamista varten. Hakemuksen mukaan näytteet toimitetaan lajimääritystä varten kasvitieteelliseen museoon. Museolla tulee olla poikkeuslupa lupa ko. kasvilajin hallussapitoon.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää Allecon nimetyille henkilöille luvan kerätä Tohmajärven Tohmajärveltä ja Särkijärveltä sekä Liperin/Outokummun Viinijärveltä näytteitä hentonäkinruohosta ja notkeanäkinruohosta seuraavin ehdoin:

1. Näkinruohoista kerätään vain lajien tunnistamiseksi välttämättömiä näytteitä. Keräämisellä ei saa vaarantaa hento- ja notkeanäkinruoho- esiintymien elinvoimaisuutta ja säilymistä.
2. Lupa on voimassa 30.11.2025 saakka palvelusopimuksen mukaisesti.
3. Kerätyt kasvinäytteet toimitetaan kasvitieteellisen museon kokoelmiin. Museolla tulee olla poikkeuslupa ko. kasvilajien hallussapitoon.
4. Yhteenveto luvan käytöstä kunakin vuonna toteutetuista kartoituksista tulee toimittaa Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi) 31.12. mennessä tämän päätöksen diaarinumerolla varustettuna. Näkinruohohavainnoista toimitetaan ELY-keskukselle tiedot myös excel-tiedostossa havaintojen tallentamiseksi uhanalaisten lajien tietokantaan.

PERUSTELUT

Pohjois-Karjalan ELY-keskus katsoo, että hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja näin ollen on mahdollista poiketa luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin määräyksistä tutkimus- ja suojelutarkoituksessa. Luvan mukaisella toiminnalla ei katsota olevan vaikutusta hento- ja notkeanäkinruohon suotuisaan suojelutasoon, sillä kerättävien näytteiden määrä on pidettävä sellaisella tasolla, ettei sillä vaaranneta lajien esiintymien säilyvyyttä tutkimuksen kohteena olevissa kasviyhteisöissä.

Tarvittavan esiintymätiedon hankkimiseen ei ole käytettävissä muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä kaikissa tapauksissa lajin määrittäminen maastossa tai otettujen valokuvien avulla ei ole mahdollista, jolloin tarvittava tieto saadaan

14.8.2024

ainoastaan keräämällä näyte lajinmäärityksen varmentamiseksi. Kasvillisuus selvityksessä kertyvä tieto edistää lajin suojelua, sillä lajien oikein tunnistaminen ja elinympäristöjen tunteminen ovat edellytys lajeihin kohdistettujen suojelutoimien onnistumiselle. Tiedon hankkimiseen ei ole käytettävissä muuta sellaista tyydyttävää ratkaisua, jolla vastaava tieto saataisiin tutkimus- ja suojelukäyttöön.

Osa kasvustoista, joista kerättäviä näytteitä tämä lupa koskee, sijaitsevat Natura 2000-alueilla Peijonniemenlahden vesialue (FI07000093) ja Särkijärvi (FI07000090), joilla hentonäkinruoho on yhtenä luontodirektiivin mukaisena suojeluperusteena. Luvan mukainen toiminta ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan heikennä merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden perusteella alueet on liitetty Natura 2000 –verkostoon, eikä luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittamaa varsinaista Natura-vaikutusten arviota tarvita.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (2019/808) 122 §:n 3 momentin nojalla päättänyt, että tämä päätös on voimassa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti. Kartoitusten mahdollinen toteutusajanjakso on lyhyt ja kartoituksissa saatava tieto välttämätöntä alueiden hoito- ja kunnostustöiden kohdentamiseksi siten, että suojeltaville lajeille ei aiheudu vaaraa; samalla edistetään po. lajien elinympäristöjen laatua pitemmällä aikavälillä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34 §, 35 §, 53 §, 69 §, 74 §, 77 §, 78 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 6 §

Euroopan unionin direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasvilajiston suojelusta (92/43/ETY), artikkelit 13 ja 16.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 122 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023)

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

14.8.2024

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Saara Heräjärvi ja ratkaissut yksikön päällikkö Pirkko Siikamäki. Merkintä hyväksynnästä on viimeisellä sivulla.

Lisätietoja antaa luonnonsuojeluasiantuntija Saara Heräjärvi, puhelin 0295 026 189.

SUORITEMAKSU

Maksuitta. Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

LIITTEET

Valitusosoitus

JAKELU

Päätös

Alleco oy/Juha Syväranta (juha.syvaranta@alleco.fi)

Tiedoksi

Ympäristöministeriö (kirjaamo.ym@gov.fi)
Suomen ympäristökeskus (kirjaamo@syke.fi)
Varsinais-Suomen ELY-keskus (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi)
Itä-Suomen poliisilaitos (kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi)
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry (pohjois-karjala@sl.fi)
Tohmajärven kunta (kirjaamo@tohmajarvi.fi)
Liperin kunta (kirjaamo@liperi.fi)
Outokummun kaupunki (kirjaamo@outokumpu.fi)

Ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Metsähallituksen on julkaistava luonnonsuojelulain nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.